

לחיימת לילה

יעילה ורשת פטרולי סיור, לקבוע בודאות את המקור מות התפוסים ע"י האויב ולהתיחס אל השטחים שביניהם כאל מרחבי תנועה ותמרון חפשיים פחות או יותר, וכן לדעת אל נכון כיצד לטפל במקומות אויבים אלו, במידה שיהיו עלולים לפגוע בתכנית ההתקפה. דבר זה לא השתנה גם כשהתחלנו לכבוש נקודות ישוב של האויב בתוך המרחב הנ"ל על מנת להחזיק בהן באופן קבוע; כי ברוב המקרים היינו "זונקים" אל עומק שטחי האויב, וע"י כיבוש עמדת מפתח מכריחים אותו לפנות את כל השטח שבין אותה עמדה והשטחים המוחזקים בידינו. היתה זו שיטה חסכונית ביותר, ורק לחיימת לילה הבטיחה לנו יכולת תמרון לשם ביצועה.

ואשר לעדיפות האש: — לחיימת הלילה היא המאפשרת ליחידה דלת אמצעי-אש להשיג עדיפות אש מקומית ההכרחית לביצוע משימתה. למען נשיג את משמעות הדברים מן הראוי לזכור כי מערך הגנה בנוי על תכנית אש מתואמת, שבה משתלבים כל כלי הנשק האוטומטיים והכבדים של היחידה המגינה, אשר תפקידם הראשוני הוא לשבור כל התקפת אויב בשלביה הראשוניים ביותר. אם כוח תוקף חייב להשיג עדיפות אש על מנת להצליח בתעודתו, עליו להבטיח לא רק יתרון מספרי של כלי נשק, אלא בעיקר את הפעלתם הנכונה והיעילה בזמן ובמקום. על כן ינוצלו כלי הנשק ארוכי הטוח של התוקף לשיתוק כלי הנשק קצרי-הטוח של המגן, ויאפשרו לכלי נשקו קצרי-הטוח של התוקף עצמו לפעול באין מפריע. היות והנשק קצרי-הטוח הוא נשק ההכרעה, לכן ישתדל המגן למנוע את כניסתו לקרב, ע"י שבירת ההתקפה בטוחים ארוכים, ואלו התוקף ישתדל למנוע את הפעלת כלי הנשק ארוכי-הטוח של המגן, למען יוכל להכניס את כלי-נשקו קצרי הטוח לפעולה מהר ככל האפשר.

עם פרוץ המלחמה בארץ, היה האויב עשיר מאתנו בכלי נשק מכל הסוגים וביחוד בכלי נשק ארוכי טוח. על מנת לזכות בעדיפות-אש, נאלצנו להפעיל את כלי-הנשק ארוכי-הטוח מבין כלי-הנשק שהיו אותו זמן ברשותנו, כלומר, את המכ"י, מקלעים והמרגמות לסוגיהם השונים, כדי למנוע מן האויב את הפעלת כל סוגי הנשק שלו. דבר זה ניתן לביצוע, על ידי הפעלתם של כלי נשקנו מטוחים הקרובים ככל

לכל צבא תכונותיו הלאומיות שלו, שיש בהן גם מהחיובי וגם מהשלילי. עידודן המכוון של התכונות החיוביות בא על מנת לבטל את החיץ שבין החייל לבין כלי-הלחימה הניתנים בידיו, על מנת להרכיב את הענף החדש של כלי המלחמה האחדים, והטקטיקה הכרוכה בהם, על הגזע הישן של האופי הלאומי ולהגיע על ידי כך לאחידות מושלמת.

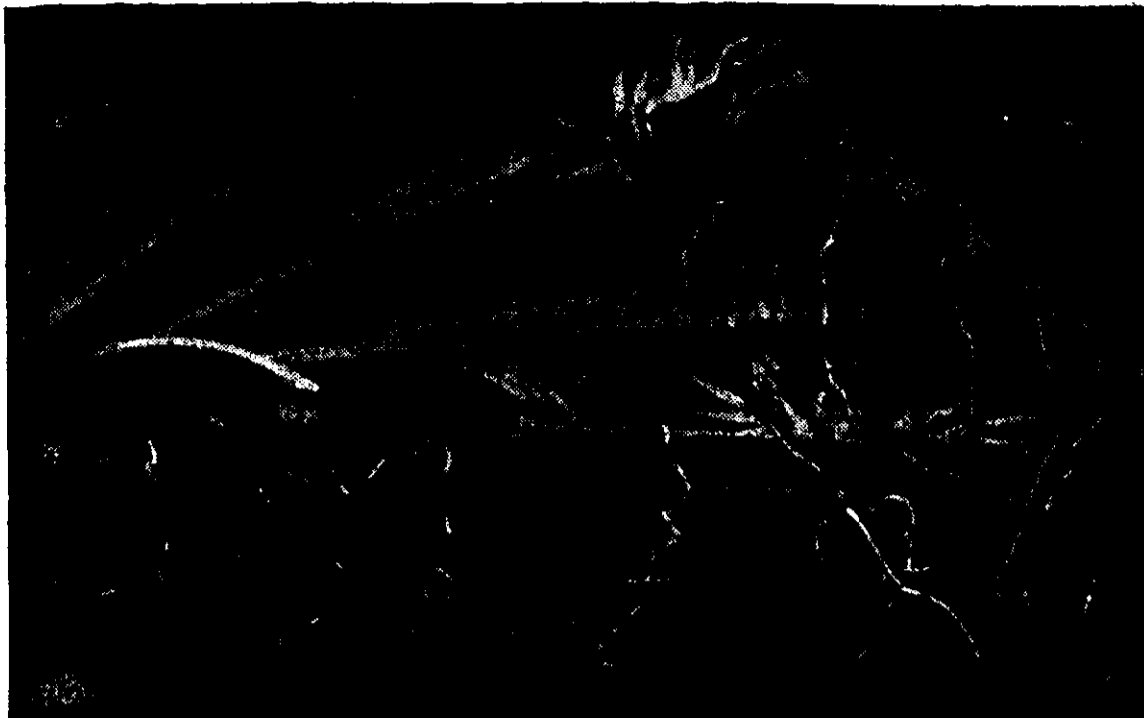
לאור התפיסה הזאת, יש לנתח את תקופת הלחימה של צבאנו ולבדוק אם הגיעו בה לידי ביטוי תופעות טיפוסיות, שיש לראות בהן אופי לחימה לאומי; ואם כן — לחפש את הדרכים לעידוד האופי הזה ולפתח דרכי לחימה מתאימים לו. כי צבא היודע לתת לאופי הלחימה הלאומי ביטוי מלא בארגון ובקרב — עשוי לנצח. במידה שאופי זה ידוכא ע"י חיקויים דוגמתיים בה במידה יפחתו סיכויי הצלחתו של הצבא הלאומי.

אחת התופעות הטיפוסיות ביותר שנתגלו בצבאנו בתקופת הקרבות היא לחיימת הלילה. לחיימת הלילה הוכנסה אצלנו מיד כשהחלה להופיע מחשבה צבאית מסודרת בשורות ה"הגנה". והסיבה מובנת: עקרון העדיפות באש מקבל בלילה תוכן שונה לחלוטין מזה שיש לו ביום. ובלילה עלה בידינו להשיג עדיפות אש מקומית אשר לא היתה לנו אפשרות להשיגה ביום. עדיפות האש ביום עומדת ביחס ישר לכמות המספרית וליכולת הריכוז של יחידות האש. ודבר זה לא היה בידינו. נקטנו איפוא, בשיטת לחימה שהתאימה לנו כעם קטן העור מד במלחמה מול אויבים העולים עליו במספר ובצידוד. התנאים להצלחתה של פעולה תוקפנית בלילה הם:

1. הפתעה על ידי ריכוז כוח במקום ההתקפה, דבר המותנה בכושר הניידות של היחידה.

2. עדיפות האש על ידי הפעלה יעילה של כלי הנשק אשר ברשות המתקיף.

לשם השגת ההפתעה ויכולת התמרון חייבים היינו להבטיח בעת המלחמה מרחב תנועה בשדה הקרב. היות וכל פעולה מצדנו ביום הועיקה מיד כוחות אויב לשטח הרי היינו מפסידים מיד את גורם ההפתעה. לשם הבטחת תנועה אל הגומה, אפשרי היה לפני כל התקפה, ע"י שיטת מו"צין

האפשר למערכי האויב, ובמס-
תיע. ודבר זה ניתן לבצעו בת-
נאינו רק בחסות הלילה.

כך הפך הלילה והיה בשבי-
לנו כנשק לעצמו, כי רק בחסות
תו יכולנו למלא את התנאים
הדרושים להצלחתה של משימה
תוקפנית.

ד. היתרון החשוב של לחי-
מת-לילה על לחימת-יום, הוא
באפשרות שהלילה מאפשר חס-
כון מכסימלי בכוח. יתרון זה
יש לו גבול מסויים, המותנה
בגודל הכוחות המופעלים. קשה
לשער הפעלת גייסות שלמים

בקרבות לילה. אך נראה כי כוחנו הצבאי לא יחרוג
עוד זמן רב מתחומי האפשרויות ללחום לחימת-לילה.
יש לקבוע, כי לא סוג הנשק המופעל הוא המחייב
העיקרי אם לנקוט בלחימת יום או לילה, אלא רק
גודל הכוח המופעל. לא נכון לומר כי הפעלת חיל-
שריון או חיל-תותחים אפשרית רק ביום, אלא
שלחימת לילה דורשת מכל החילות האלו רמת אימון
גבוהה יותר, תכנון מדוקדק, והכרת השטח, שלושה
תנאים שאפשר, ללא ספק, להגיע אליהם ברוב המ-
סיבות.

מפקדים שהתמחו בלחימת לילה והגיעו לרמה
גבוהה של מומחיות בה, יוכלו, ללא ספק, להקנות
את נסיונה לכל מחזור חדש של חיילים, ע"י אימון
מכוון של הפרט ושל היחידות. הפרט חייב להתרגל
אל הלילה, לנוע בו בבטחון ולהפעיל ביעילות את
נשקו בתנאיו השונים. אך חשוב יותר לאין ערוך
הוא אימון היחידות, כלומר אימון המפקדים ביחידות.
כל מפקד חייב להבין את אופי לחימת הלילה ואת
בעיותיה, במידה שתאפשר לו לפעול בבטחון, במס-
גרת הפעולות השונות שיהיה עתיד להשתתף בהן.
יחידות הרגלים עלולות לפעול בלילה באחת
משלוש המסגרות הבאות:

- א. ביחידה קטנה יחסית, הפועלת עצמאית.
 - ב. במסגרת של מספר יחידות הפועלות בתיאום,
לקראת השגת מגמה משותפת, ללא נשק תומך.
 - ג. במסגרת של מספר יחידות הפועלות בתיאום,
לקראת השגת מגמה משותפת, עם נשק תומך.
פעולות משותפות של חיל-רגלים עם חילות אח-
רים, פרט לחיל-התותחנים, לא יצוינו פה.
- כלל ראשון, שעל מפקד יחידת-המשנה לזכור
הוא, כי גם כשיחידתו פועלת עם יחידות אחרות, אין

שיתוף הפעולה צריך לצמצם את יכולתה העצמאית
של היחידה אשר ברשותו. אם היקף פעולתה של יחידת-
דת-משנה הנו ערך קבוע, הרי כאשר שתי יחידות
כאלה פועלות בתיאום — חייב היקף פעולתן להיות
אותו ערך כפול שתיים, ולא כל ערך אחר שהוא פחות
מהמכפלה הזאת. ואותו דין הוא גם לגבי כל מספר
יחידות הפועלות יחד. נטיה ניכרת היא אצל מפקדי
מחלקות, לדוגמא, להמעיט את ערך מחלקותיהם
כשהם פועלים במסגרת פלוגה. ולפיכך יוצא, שה-
פלוגה הפועלת אין ערכה שווה לערך שלוש מחלקות
(או יותר), כפי שהדבר חייב להיות הודות לאפש-
רויות הרבות שהמסגרת היותר גדולה נותנת בלילה.
אלא שהיא ערך מיוחד במינו, הפחות מערכו של
שלוש מחלקות. אם יתרון לחימת הלילה הוא בחסכון
הכוח, הרי תפיסה מוטעית כזו של מפקדים פועלת
בכיוון הפוך למגמתה העיקרית של לחימת הלילה.
אם ישמר כלל זה ע"י מפקדי יחידות-המשנה,
הרי פרט לאותם השינויים בהפעלת היחידה שיכפו
על מפקדה מגבוה, עקרונות פעולתה בלילה לא
ישתנו הרבה בכל מסגרת שהיא.

עקרונות אלה הם:

1. פתיחת קרב המגע בטוחים קצרים ככל האפ-
שר, על מנת לזכות בהפתעה מוחלטת.
2. הכנסתו לקרב בשלב הראשון, של חלק קטן
ככל האפשר מהכוח התוקף, על מנת לחכות להתפ-
תחות השלב הראשון של קרב המגע, ובעקבותיו
להשיג ריכוז והפתעה מהירה ע"י שימוש נכון בעיקר
הכוח.
3. מהירות מכסימלית, בכל שלבי הקרב, בשיקר
לי המהקד ובתנועת היחידות, לשם ניצול מהיר של
כל נקודת תורפה המתגלה במערך האויב.

4. ארגון הגנה היקפית בשטח שנלכד כדי לעמוד בפני התקפות נגד העלולות לבוא עם בוקר, או כבסיס לרדיפה אחר אויב, אם זו תהא אפשרית.

5. המנעות מוחלטת מרדיפה אחר האויב, לפני עלות השחר, כי רדיפה כזו בלילה, מסכנת את הכוח, העלול להיפגע ע"י קבוצות אורבות של חיילי אויב. כשיטה, אך לא כעקרון, ישתדל כל מפקד להטיל חלק מכוחותיו לכל פירצה המתגלית במערך ההגנה של האויב, על מנת לנהל את הקרב בתוך מתחמו. כשמספר יחידות פועלות יחד, ללא נשק תומך, יש להקפיד על שתי נקודות:

1. אם שתיים, או יותר, יחידות חייבות להיות קשורות בשעת אפס אחת, עליהן לנוע אל מערך האויב צמודות ככל האפשר. אם הן תנוענה נפרדות, לרוב תאחר האחת או תקדים האחרת והפעולה תהיה נדונה לכשלון חלקי או מוחלט.

2. אם אין כל אפשרות לשתי היחידות, או יותר, לנוע אל מערך האויב כשהן צמודות, אין לקשור את פעולותיהן בשעת אפס אחת, אלא לבנות את התכניות על פעולות נפרדות, שסיכומן ישיג את האפקט הטקטי הדרוש למען ביצוע המשימה. כאן לא יהיה, לרוב, ערך מכריע לשעה מסוימת, כי האויב אינו מסוגל לקבל את הרושם המלא על אופי ההתקפה, אלא בשלביה המאוחרים יותר, ולכן רצוי לקשור את היחידות הפועלות לפרק זמן מסוים, עד אמצע הלילה, או עד עלות השחר. כי בין אם מגמת הפעולה היא פריצת קו ובין אם היא השתלטות על שטח, הרי השיקול היחידי בקביעת לוח הזמנים, יהיה קשור במהירות שבה יוכל האויב להפעיל את העתור דה שלו. מפקד הנתקף בלילה אינו מסוגל להחליט על אופן הפעלת העתודה שלו, אלא לאחר שהקרב מתפתח ומתברר אופיו. לכן, אם יחידות, הפועלות בתיאום, תתקופנה בהפרשי זמן הדבר רק יכביד על המפקד הנתקף את החלטתו בדבר הפעלת העתודה. ודומני כי בפעולות לילה, רצוי לשחרר את היחידות הפועלות ככל האפשר מדבקות ללוח זמנים מדויק. כאשר הפעולה נעשית בשיתוף עם נשק תומך, עלולה היחידה לאבד את ההפתעה, החיונית כל כך להצלחת פעולות לילה. אש הנשק התומך מגלה את המקומות המזעמדים להתקפה ומוזהירה מפניה את האויב, (בעיה מיוחדת — העומדת בפני קציני הנשק התומך — היא, כיצד להכביד על האויב את איתור מקומות ההתקפה), אך יחידות חיל-הרגלים חייבות לתקוף מיד לכשנפסקת אש הנשק התומך, כלומר,

עליהן להתקרב ככל האפשר אל אלומת האש, מצודה ולחכות בנקודה היותר קרובה האפשרית, עד תום ההרעשה, ואז להסתער מטוח קצר. אולם דרגה גבוהה יותר של אימון חיל-הרגלים תאפשר גם דרך אחרת לקיום ההפתעה: אם אל יחידת חיל-הרגלים יתלוה קצין תצפית, הוא יוכל להעתיק את אש הנשק התומך קמעה-קמעה ולאפשר לחיל-הרגלים להתקרב אל עמדת האויב ממש, לפני שיתברר לאויב בעמדותיו, כי ההרעשה נפסקה וכי יש לצפות להסתערות חיל-הרגלים.

אשר נאמר לעיל ביחס לאי-התלות בלוח זמנים משותף, מתיחס על תיאום הזמן בין שתי יחידות רגלים תוקפות, אך אין לו תוקף לגבי התלות של יחידת חיל-הרגלים בפעולת יחידת הנשק התומך. המוקצית לה, אך ספק הוא אם הנטיה המקובלת, להפעיל את הנשק התומך על כל המטרות בבת אחת היא מוצדקת, מאחר שבגללה חייבות כל יחידות חיל-הרגלים להיות צמודות ללוח-זמנים אחיד, דבר שהוא מסוכן ביותר.

בארגון יחידות לתנאי לחימה בלילה, יש מאוד להתחשב בצרכי היחידות בקרב. חשובה ביותר היא בעיית התגבורת והאספקה ליחידות אלה, עם תום השלב הראשון של הפעולה. אחת הסיבות שגרמו לא פעם לכך שיחידותינו היו נאלצות לסגת, אם לא סיימו בהצלחה את משימותיהן עד אור הבוקר, היה הקושי בהחשת תגבורת ואספקה עבורן באותה דרך שבה הן התקדמו. תכנית פעולה ללילה חייבת לרוב להיות בנויה על כך שעם ההצלחה תפתח דרך להחשת תגבורת ואספקה, ואף כי צבא חדיש צמוד ביותר לדרכים, הוא יכול על ידי ארגון מתאים, להשתחרר מהתלות בדרך — לפחות לזמן מה — לשם הצלחת מבצעיו.

בעת ארגון פעולה לילית, יש לקבוע את העקרון כי כל אשר חייב להגיע אל היחידות הלוחמות במקום הקרב, חייב להיות מסוגל לנוע בדרך תנועתן של היחידות הלוחמות, ומיד בעקבותיהן. היות ובלחימת לילה עקרון ההפתעה מונע ברוב המקרים את תנועה בקו תחבורה מסויים, חייבות יחידות התגבורת והאספקה להיות מאורגנות באופן שלא ירתקו לקו תחבורה כאלה. חייב להיוצר קשר הדוק יותר בין יחידות התובלה השונות (רכב ובעל-חי) עם יחידות חיל-הרגלים; יחידות אלה חייבות להיות מאורגנות בהתאם לצרכי יחידות חיל-הרגלים ואף להתאמן יחד אתן בכל שלבי האימון.